

Przedpłata:
Miesięcznie { w eksped. 200 mk.
na poczcie 210 mk.
Numer pojedynczy . 30 marek

ORĘDOWNIK POWIATOWY

Ogłoszenia:
przyjmuje się za opłatą
mm 1-lin. na str. 6-lin. 30,00 mk
mm reklam. 1-l. na str 3-l. 50,00 mk

Administracja Kozmin

Wychodzi w środy i soboty

Telefon nr. 84

Wzrost wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków lub tym podobnych nieprzewidywalnych okoliczności wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domaganie się niedostarczonych numerów lub doudszkodowania.

Dział urzędowy

Warszawa, dnia 16 grudnia 1922 r.

OBWIESZCZENIE!

Niepoczytalna ręka dokonała dnia 16. grudnia obydno mordu na osobie najwyższego dostojnika Rzeczypospolitej

Pana Prezydenta Narutowicza

Sprawca został ujęty i poniesie zasłużoną karę. Obowiązki Prezydenta Rzeczypospolitej objął zastępca w myśl art. 40 Konstytucji Marszałek Sejmu pan **Maciej Rataj**.

Wszystkie władze nadal sprawują swe funkcje. Powiadomiamy o powyższym ludność Rzeczypospolitej wzywam wszystkich do zachowania bezwzględnej spokoju i powagi potrzebnych w chwili tak ciężkiej próby dla państwa.

(—) Minister Darowski.

Kierownik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Nr. 590. Wezwanie.

Po myśli art. 8 ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. o przelaniu praw skarbowych państw niemieckich, oraz praw członków niemieckich domów panujących na Skarb Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 400) i § 2 rozporządzenia z dnia 6 listopada 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 103 poz. 947) wzywam osoby fizyczne i prawne które mają w posiadaniu rzeczy ruchome, które w czasie między 11 listopada 1918 roku a 10-go stycznia 1920 r. były,

a) własnością korony, rzeszy niemieckiej, związkowych państw niemieckich, instytucji utworzonych i zarządzonych przez rzeszę lub związkowe państwa niemieckie, byłego cesarza niemieckiego, byłych panujących związkowych państw niemieckich — członków rodzin byłego cesarza niemieckiego i panujących w związkowych państwach niemieckich.

b) i znajdowały się w czasie powyżej określonym w obrębie województw: poznańskiego i pomorskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego.

by w terminie dwóch miesięcy licząc od dnia ogłoszenia niniejszego wezwania, tj. od 13 grudnia 1922 r., zgłosili te rzeczy pisemnie lub ustnie do protokołu u miejscowej władzy policyjnej, w której okręgu rzeczy te się znajdują.

W zgłoszeniu należy podać:

- imię i nazwisko, oraz mieszkanie posiadacza rzeczy;
- dokładny opis rzeczy;
- miejsce — gdzie się te rzeczy znajdują;
- od kogo je nabył obecny posiadacz;
- do jakiego z państw, osób lub instytucji z wliczonych powyżej należały w czasie po 11 listopada 1918 roku, a przed 10 stycznia 1920 r.

Osobom mającym w posiadaniu takie rzeczy ruchome nie wolno ich pozbywać, oddawać innym osobom lub przedsiębrać jakiegokolwiek zmiany w stanie posiadania tych rzeczy.

Osoby mające te rzeczy w posiadaniu będą obowiązane wydać je urzędowi, władzy lub osobie wskazanej zarządzeniem władzy administracyjnej I. instancji.

Za niestosowanie się do tego wezwania grozi kara więzienia lub grzywny do stu tysięcy marek po myśli art. 8 ustępu 2 ustawy z dnia 14-go lipca 1920 roku o przelaniu praw skarbowych państw niemieckich oraz praw członków niemieckich domów panujących na Skarb Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 400).

— Nr. dz. 6646/22 St. —

Kozmin, dnia 11 grudnia 1922.

Starosta, Czarnecki.

Nr. 591. W miejsce ustępującego członka Sejmiku Powiatowego Tomasza Chudzińskiego z Wielowisi, który z powodu wyjazdu za granicę zrzekł się mandatu, powołuję na jego miejsce w myśl rozporządzenia Ministerstwa byłej dzielnicy pruskiej z dnia 12 sierpnia 1921 r. o wyborach do Sejmiku Powiatowych na obszarze byłej dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. nr. 71 poz. 492) łącznie art. 41 regulaminu wyborczego do tegoż rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 1921 r. (Dziennik Urzędowy Ministerstwa b. dz. pr. nr. 26, poz. 178) kolejnego następcę z listy kandydatów nr. 3 p. Wawrzyna Klepackiego, robotnika z Rzemichowa jako członka Sejmiku Powiatowego.

— L. dz. 1721/22 W. P. —

Kozmin, dnia 14 grudnia 1922 r.

Przewodniczący Powiatowej Kom. Wyborczej.

Czarnecki.

Nr. 592. W sprawie ochrony raka łososia i pstrąga.

Przypominam, że czas ochrony połowu raka samca i samicy obowiązuje od 1 września do 30 maja, a dla połowu łososia i pstrąga od 25 października do 20 grudnia.

— Nr. dz. 6680/22 St. I. —

Kozmin, dnia 15 grudnia 1922 r.

Starosta, Czarnecki.

Nr 593. Powołując się na obwieszczenie moje z dnia 11. listopada 1920 r. (Orędownik nr. 91 poz. 508) zwracam ponownie uwagę na obowiązek donoszenia władzy policyjnej każdego wypadku cholery.

Donosić winni:

- lekarz leczący,
- głowa rodziny,
- pielęgniujący chorego,
- głowa domu, w którym wypadek wystąpił,
- ogładczy zwłok.

Niedonoszenie będzie według punktu 1 § 35 ustawy pruskiej z dnia 18. sierpnia 1905 r. dot. zwalczania chorób zakaźnych grzywną do 1500 mk. wzgl. więzieniem karane.

— L. dz. 6637/22 St. I. —

Kozmin, dnia 12 grudnia 1922 r.

Starosta, Czarnecki.

Najwyższy czas zapisać

Orędownik Kozmiński

Abonament miesięcznie wynosi **400,— mk.**
na poczcie **450,— mk.**

Nr. 594. Następujące osoby z powiatu tutejszego zamierzają wyprowadzić się do Niemiec.

- August Steinhage, osadnik z Wyganowa wraz z rodziną.
- Fryderyk Sachweh, osadnik z Rojewa wraz z rodziną.

Osoby i urzędy, mające jakiegokolwiek pretensje do powyższych osób, zechcą się w przeciągu 6 dni w tutajszym Starostwie pokój nr. 3 zgłosić.

Kozmin, dnia 19. grudnia 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak.

Starszy Sekretarz powiatowy

Dział nieurzędowy

Odezwa do Społeczeństwa!

Już dawno umilkły działy na polach walki bohaterski żołnierz powrócił pod strzechę rodzinną. Nie leje się krew, ale za to jak pomnik Bożego gniewu ku nam sterczy błagalna dłoń tych, których w pierwszej chwili uniesienia patriotycznego cały Naród otaczał troską wprost przesadną, po szpitalach i etapach — a dzisiaj po przeżytych okropnie ciężkich chwil cierpienia zapomnieli zupełnie. Ale tej krzywdy nie dość. Z pogardą, odrazą z pogląda na nich ludzkość, spojrzeniem niewdzięcznym patrzy na tych, których do niedawna jeszcze obsypywała laurami i na rękach nosiła:

Są to inwalidzi wojenni, ci którzy najdroższy oddali Ojczyźnie klejnot, zdrowie, urodę, krew i kości: Wszyscy cierpiemy pod straszniemi skutkami okropnej wojny, ale ich los pod stokroć cięższy od ostatniej nędzy.

Równo wielką ofiarą to wdowy wojenne, sieroty próżno wyczekujące ojca i opuszczeni jak kołek staruszkowie rodzice:

Nie dość tego cierpienia, ich życie, to jedno pasmo nędzy, głodu, i beznadziejnej rozpacz. Kto nie widział ogromu nieszczęścia, jakie krawem piętnem wyryla na niz klęska wojenna, ten o tem niema pojęcia.

Jak pomnik przekleństwa, kary Bożej za nieprawność świata, pełzają wśród nas ci nieszczęśliwcy karmiący się zgryzotą i goryczą niewdzięczności.

Słapi, bezwładni, obłąkani, bez rąk i nóg, z polamanami kośćmi, z ranami jątrzącymi się stale, opatowani nerwicą, z lamami na ciele i duchu, próżno wyglądają pomocy społeczeństwa.

Ich pretensje niewielkie. Żądają pracy, żądają kawałka choć suchego chleba:

A wśród wdów popatrzcie co dom, to gruźlica, to choroby nieuleczalne, — jedno piekło ogromnej nędzy:

Spojrzyjcie na biedne sierotki, jak głodno kładą się do snu, odmawiając wieczorne spacierze błagają: Boże drogi ni zabawki, ni rozkoszy, lecz chleba kawałek suchego na jutro prosimy Ciebie. A przy

nich matka suchotnica, wycieńczona, ze zmartwienia umiera.

A pracodawcy, — prawie wszyscy stronią o nieszczęścia, rzadko ręki podadzą, dając pracę.

Potrząskany, porąbany, zeszcpeczony, wynędzniały, cierpieniem inwalida, próżno wyprasza się o pracę. Nikt go nie chce, każdy w nim widzi ciężar, jakob winowajcę czegoś złego. A cóż on zawinił. Czy za ofiarę, czy za poświęcenie tylko goryczą mu świat się odplaci?

Żołnierz polski bohaterstwem swoim, krwią i ranami Ojczyznę odbudował niepodległą, bagnem wytaczał granicę kraju, śmiercią bohaterką pieczętował jej zmartwychwstanie: O tem rodacy zapominać nie powinni.

Rocznice powstania Wielkopolskiego, dnia 27 grudnia, jako dzień, w którym wybiła nam godzina wolności na zegarze dziejowym, obchodzić będzie cała Wielkopolska jako „Święto Inwalidów“.

Kiedy z wielką radością i niezwykłą okazałością obchodzić będziemy rocznicę wyparcia krzyżactwa z dzierżaw naszych, przypomnijmy sobie wielkość tego dnia, w którym starzec i młodzież chwycili za broń, poszli na kuli świąt na ar.nat ryk, poszli i zwyciężyli. A potem niech nam przed oczyma stanie najazd bolszewicki, to ciężkie i krwawe dni: Jak drżeliśmy w ten czas o własny próg...

Pamiętajmy, tam lała się krew, tam hasło życia: młode: Tam początek wzięła nędza i męka inwalidów, wdów i sierot:

Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym chce wystawić dzieło wdzięczności, wydaje piękną nalepkę, która ozdobi dnia 27 grudnia, okna każdego patrioty. Cena tejże 200,— marek. Dochód z nalepki przeznaczony na „Inwalidzki dom Pracy“, w którymby inwalidzi znaleźli mogli zatrudnienie i zarobek.

Przeto zwracamy się z gorącą prośbą do patriotycznego obywatelstwa całego Województwa Poznańskiego, do Urzędów, Instytucji i Stowarzyszeń, aby zechciały poprzeć nasze przedsięwzięcie jak największym zakupem nalepek.

Niech w rocznicę wybuchu powstania żadne okno polskie w mieście czy na wsi żaden Urząd, żaden sklep kupiecki, fabryka czy banki nie pozostaną bez nalepek, niechaj żaden kupiec nie odmówi bezinteresownej rozsprzedaży:

POMAGAJCIE, POMAGAJCIE: GŁÓD I NĘDZA O TO WOŁA.

Poznań, dnia 1 grudnia 1922 r.

Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym i Weteranom z 63 r. — Oddział I — Propagandy.
Przewodniczący: (—) Dr. Namysł
Radca Szkolny

Kierownik Propagandy:
Tadeusz Wieczorkiewicz

Ze świata

Nowe trzęsienie ziemi.

Dnia 11 bm. przedpołudniem w St. Jago de Chili odczuła znowu silne trzęsienie ziemi.

Za co stracono ministrów greckich.

Aj. Havasa podaje uzasadnienie wyroku, wydanego na ministrów przez komitet rewolucyjny.

Wyrok opiewa, że oskarżeni zatajali świadomości przed narodem istotny stan rzeczy w Anatolji, dalej robi wszystko możliwe dla umocnienia tronu króla, aby mogli sami utrzymać się przy władzy, a terorem przeciwdziałali wszystkim prądom i głosom przeciwnym. Ostatecznie sprowokowali załamanie się frontu w Anatolji. Zamiast namówić króla do abdykacji ukartowali oni wraz z generałem Baltazzim i królem podjęcie ofensywy, którą generał ten przeprowadził. A skutkiem tego nastąpił upadek frontu greckiego. A zatem oskarżeni poświęcili światłomie znaczne części armji pod generałem Baltazzim i wydali na zatracenie. Z tej przyczyny i innych skazano ich jako zdrajców stanu na śmierć. Jednocześnie nałożono na nich karę pieniężną, i tak na b. premiera (Janarisa 200 tysięcy drachm., na Stratos 350 tys., na Protopadakis 500 miliona, na gen. Baltazzi milion, na Teotokisa milion i na admirała Gondasa 200 tys. drachm.

Wiadomości pozamiejscowe

Król ograbiony przez bandytów. Wiedeń. Wedle wiadomości z Sofji spotkała króla bułgarskiego, Borysa, bardzo niemiła przygoda. W czasie wycieczki samochodem, którym król kierował osobiście, został w pobliżu Sofji napadnięty przez bandytów. Króla zmuszono do oddania pieniędzy, jakie posiadał przy sobie, w sumie 180 lewów. Rabusie, zabrawszy pieniądze, ulotnili się.

Młocarnie szerokobijące, calo-żelazne,
Młocarnie szerokobijące, drewniane,
Młocarnie sztyftowe, sieczkarnie be-
bnowe, sieczkarnie toporowe, maneże,
wialnie, plugi jedno- i dwusobowe, kul-
tywatory, centryfugi do mleka, maślarki,
:: :: :: wagi decymalne :: :: ::

i wszelkie inne maszyny rol-
nicze i części rezerwowe poleca
do dostawy natychmiastowej

LEON KOSTRZYŃSKI
ŻERKOW

fabryka maszyn rolniczych i warsztat
reparacyjny dawniej M. DOMAGALSKI

Bank Koźmiński Sp. z nieogr. odp.
w Koźminie.

Konto czekowe w Pocztovej Kasie Oszczędności w Po-
znaniu nr. 200558, w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej
w Ostrowie oraz w Banku Związku w Poznaniu

przyjmuje

Oszczędności

placi procent według umowy i załatwia szybko i tanio
— wszelkie sprawy wchodzące w zakres bankowości —

Książki szkolne
zeszyty, piórka, atrament, ta-
blice, rysiki, gąbki i t. d. i t. d.

poleca

Księg. Ed. Kraszewskiego
w Koźminie (Wydawnictwo Orędownika)

Zapisujcie Orędownik
powiatu Koźmińskiego

Spółdzielnia Urzędnicza w Koźminie
wydziela członkom swoim prócz już wydzie-
lonych 6 funtów cukru po 390,— marek,

dalsze 5 funtów po 700— mk.

Cukier prosimy odebrać jeszcze w tym tygod.

Spółdzielnia Urzędnicza

Koźmin, Rynek 16

Urzędnik sądowy puszuje pokoju
umeblowanego od 1. stycznia 1923 r.
najchętniej z całym utrzymaniem

Zgłoszenia przyjmuje do Eksp. Orędownika

Znaleziono

zegarek

Zgłoszenie do Redakcji Orędownika

Kalendarze Marjańskie na r. 1923

z podaniem jarmarków

(poznańskich, pomorskich i górnośląskich)

poleca

Księgarnia Edwarda Kraszewskiego w Koźminie (Wyd. Orędownika)

Na nadechodzące Święta polecam po najtańszych cenach:

Wino węgierskie, Bordeaux białe i czerwone, szampan,
:: koniaki francuskie firmy Brugerolle Freres ::
winiaki Winkelhausena, punez burgundzki, araki, rumy,
likierzy Kantorowicza, Kasprowicza, Baczewskiego itd.

Pierniki toruńskie, orzechy amerykańskie, włoskie, las-
kowe, czekolady i najwyborniejsze cukierki, borówki,
śliwki, ananas w puszkach, pomarańcze, figi, daktyle, itd.

Za łaskawe dotychczasowe względy dziękując polecam się nadal mojej Szan. Klienteli

Telefon nr. 5 Stanisław Michalski, Koźmin, Rynek 14 Telefon nr. 5

Zum bevorstehenden Weihnachtsfest empfehle ich
nachstehende Waren zu billigen Preisen u. z.:

Ungarweine, weiße und rote Bordeauxweine, Sekt, franzö-
sischer Cognac der Firma Brugerolle Freres, Winkelhausen
Weinbrandt, Burgunderpunsch, Atral, Rum sowie diverse
Liköre — Kantorowicz — Kasprowicz — Baczewski usw.

Weiter empfehle ich Thorner Pfeffertuchen, amerita-
nische, Wall- u. Haselnüsse, Schokoladen und Konfets
in jeder Qualität, außerdem Preiselbeeren, Pflaumen,
Ananas in Dosen, Apfelsinen, Feigen, Datteln u. s. w.
Für das bisherige Vertrauen dankend zeichne hochachtungsvoll

Zabawki

poleca

skład papieru i galanterji

Edwarda Kraszewskiego w Koźminie (Wydawnictwo Orędownika)